

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Sognekirkers Udvidelse.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 3465—3472).

Lovforslaget sattes til Forhandling.

Johnsen: Anledningen til det foreliggende Lovforslag er en for ikke længe siden afsagt Højesteretsdom vedrørende Vester-Brønderslev Kirke. Det blev ved denne Dom afgjort, at Kirketiendeeren i Almindelighed ikke har Forpligtelse til at foretage en nødvendig Udvidelse af Kirken, noget, der tidligere var omtvistet. Efter denne Afgørelse opstaa da Spørgsmaalet, hvem Forpligtelsen paahviler, naar Kirken er bleven for lille som Følge af, at Befolkningen er vokset. Efter de nugældende Regler maatte det være Menigheden. Men da det let vilde lede til Forviklinger, om det blev paalagt Menigheden at foretage Udvidelse af en Kirke, der er i privat Eje, trænger Forholdet til en Lovordning, der ogsaa er forudsat at skulle ske ifølge Kirkesynsloven af 1861, § 4. Da lignende Tilfælde som det i Vester-Brønderslev let vilde opstaa adskillige andre Steder, navnlig i Landsbyer, hvor der er Jernbanestation, idet disse jo som oftest ere i stærk Vækst, er en almindelig Lovordning, saaledes som Lovforslaget tilsigter, her af Interesse, ligesom jeg ogsaa finder det hensigtsmæssigt og betimeligt, at der samtidig — saaledes som ogsaa foreslaas i Lovforslaget — gives Bestemmelser med Hensyn til Udvidelse af Kirker, der eje sig selv, hvad der jo er Tilfældet med saa godt som alle Købstadkirker.

I Hovedtrækkene kan jeg være enig i Maaden, hvorpaa Lovforslaget søger disse Forhold ordnede, nemlig saaledes, at Kirker, der ere i privat Eje, naar de trænge til Udvidelse, og Ejeren ikke vil paatage sig denne og heller ikke ifølge sine Adkomst-dokumenter er pligtig dertil, overgaa til at være selvejende Institutioner, og angaaende Kirker, der eje sig selv, saaledes, at Statskassen udrede Halvdelen af Udgiften, for saa vidt Kirkens Midler ikke ere tilstrækkelige til, at den selv kan afholde hele Udgiften. Medens jeg saaledes i al Almindelighed kan være enig med Lovforslaget, som det foreligger, er der dog et Par Enkeltheder, jeg tror, der kunde være Grund til at gøre til Genstand for nærmere Overvejelse. Ifølge Lovfor-

gets § 3 skal den private Kirketiendeer, der ikke frivillig vil bekoste en nødvendig Udvidelse af Kirken — hvad han jo i Almindelighed ikke vil —, være pligtig at finde sig i Afløsning af sit Forhold til Kirken, saaledes at Afløsningssummen bestemmes efter Reglerne i Lov om Tjendens Afløsning af 15. Maj 1903 § 23. Men det forekommer mig, at der kan være Spørgsmaal, om Kirketiendeeren ikke bør have Ret til, hvis han foretrækker det, at faa Afløsningssummen bestemt ved uvilige Mænd, der paa sædvanlig Maade udmeldes af Retten, saaledes som det finder Sted i Almindelighed i slige Forhold. Man kan formentlig ikke herimod paaberaabe, at der i Tjendeloven indeholdes fyldestgørende Vurderingsregler, thi det maa erindres, at efter denne Lov har Kirketiendeeren Ret til at vælge, om han vil finde sig tilfreds med Afløsningssummen, eller han vil bibeholde sit Forhold til Kirken, hvilket Valg han derimod ikke har efter dette Lovforslag, idet han naturligvis ikke vil paatage sig Udvidelser af Kirken, som han ikke kan anses for at være rethlig forpligtet til.

I § 4 bestemmes med Hensyn til Kirker, der eje sig selv, at for saa vidt de ikke ere i Stand til at bekoste den nødvendige Udvidelse, skal Statskassen udrede Halvdelen af Udgiften. Dette anser jeg for en rimelig Ordning, men der mangler, forekommer det mig, nærmere Bestemmelser om, efter hvilke Regler det bliver at afgøre, om Kirken selv er ude af Stand til at bekoste en Udvidelse. Det vil ikke sjældent være saaledes, at Kirken ejer Kapitaler, hvoraf Udgiften ved Udvidelsen vel vil kunne afholdes, men det vil ofte kunne stille sig saaledes, at Kirken ved det Rentetab, den derved lider, vil blive ude af Stand til at afholde de fremtidige Udgifter til Vedligeholdelse og Administration. Jeg antager ikke, det er Meningen, at Kirken i saadanne Tilfælde alene skal bekoste Udvidelsen og altsaa ikke faar Hjælp af Statskassen. I alt Fald bør det formentlig være saaledes. Men under alle Omstændigheder tror jeg, at det vil være rigtigt, at der sker en Tilføjelse til Paragraffen, gaaende ud paa, at Kirken kun alene skal udrede Udgiften til en nødvendig Udvidelse, for saa vidt den ikke derved bliver ude af Stand til at afholde de fremtidige Vedligeholdelsesudgifter. Naar det i § 3, 1ste Punktum hedder: „Forpligtelsen til at udvide en Kirke, der ejer sig selv, paahviler Menigheden“, er dette neppe fuldt korrekt, hvad en Sammenholden med